

Suomen Valmentajat ry

Reilun kilpailun edistämishjelma

Antidopingtoiminta ja kilpailumanipulaation
torjunta

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3
2.	Nykytila	4
2.1.	Säännöt	4
2.2.	Strategiset valinnat 2021–2025	4
2.3.	Vastuullisuus osana toimintaa	6
2.4.	Toimintaan osallistuvat	7
2.4.1.	Henkilöstö, hallitus, valiokunnat ja kouluttajat	7
2.4.2.	Jäsenistö ja laji/valmentajayhteisöt	7
3.	Antidopingtoiminta	8
3.1.	Sitoutuminen antidopingsäännöstöön	8
3.2.	Antidopingohjelman toimenpiteet	9
4.	Kilpailumanipulaation torjunta	11
4.1.	Sitoutuminen kilpailumanipulaation torjuntaan	11
4.2.	Kilpailumanipulaation tilannekuva valmentajien näkökulmasta	12
4.3.	Kilpailumanipulaation torjunnan toimenpiteet	13
5.	Kriisiviestintä doping- ja kilpailumanipulaatiotapauksissa	15
6.	Vastuuhenkilöt ja ohjelman päivittäminen	16
7.	Lisätietoja	16

1. Johdanto

Suomen Valmentajat on sitoutunut vastuullisuuden edistämiseen urheilussa ja osallistuu aktiivisesti eettisten ohjeistusten työstöön urheiluvalmentajien näkökulmasta. Suomen Valmentajat on sitoutunut puhtaan urheilun ja reilun kilpailun edistämiseen.

Suomen Valmentajat tiedostaa, että sen jäsenkunta – suomalaiset ja Suomessa toimivat ulkomaiset valmentajat – ovat keskeisessä roolissa puhtaan urheilun ja reilun kilpailun edistäjinä urheilijan lähimpinä tukihenkilöinä.

Suomen Valmentajat vaatii jäseniltään ehdottoman kielteistä suhtautumista dopingiin ja kilpailumanipulaatioon.

Suomen Valmentajat tiedottaa aktiivisesti jäsenistölleen antidopingsäännöstöstä ja antidopingtyön ajankohtaisista asioista sekä kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvistä asioista.

Suomen Valmentajat tekee tiivistä yhteistyötä Suomen urheilun eettinen keskus SUEKin kanssa dopingin ja kilpailumanipulaation vastaisessa työssä.

Suomen Valmentajien Antidoping-ohjelma päivitettiin syksyllä 2022 ja samalla se yhdistettiin ensimmäistä kertaa luodun kilpailumanipulaation torjuntaohjelman kanssa. Kokonaisuudesta syntyi Suomen Valmentajien *Reilun kilpailun edistämishjelma – Antidopingtoiminta ja kilpailumanipulaation torjunta*.

2. Nykytila

2.1. Säännöt

Suomen Valmentajat toimii yhdistyslain, omien sääntöjensä ja hyviksi koettujen yhdistyskäytäntöjen mukaisesti.

Sääntöjen mukaan yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää urheiluvalmennusta ja -valmentajuutta Suomessa.

Toiminnan perustana ovat kulloinkin voimassa olevat suomalaisen urheilun arvot ja eettiset säännökset.

Toimintansa tarkoituksen täyttämiseksi yhdistys:

- edistää valmentajien ja muiden valmennusosaajien verkostoitumista ja yhteisöllisyyttä
- vahvistaa valmentajien ja muiden valmennusosaajien osaamista kouluttamalla ja valmennustietoutta jakamalla
- vie eteenpäin valmentajien ja muiden valmennusosaajien arvostusta ja yhteiskunnallista merkittävyyttä palkitsemisin ja viestinnän keinoin
- edistää suomenkielisen valmennustiedon julkaisemista
- kehittää lajien välistä vuorovaikutusta ja osaamisen jakamista
- vaikuttaa valmentajiin ja valmentajuuteen liittyvään yhteiskunnalliseen kehitykseen sekä suomalaisen valmentajakoulutuksen kehitystyöhön
- osallistuu valmennusalan kansainväliseen kehitykseen ja tuo kansainvälistä tieto-taitoa Suomeen
- toimii yhteistyössä suomalaisen urheilun eri toimijoiden kanssa.

Jäsen sitoutuu myös kulloinkin voimassa oleviin yhdistyksen kurinpitösääntöihin sekä niihin suomalaisen urheilun arvoihin ja eettisiin säännöksiin, joihin yhdistys on sitoutunut. Jäseneseen voidaan kohdistaa yhdistyksen kurinpitösäännösten mukaisia rangaistuksia.

Yhdistys ja sen jäsenet ovat sitoutuneet kulloinkin voimassa olevaan Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) antidopingsäännöstöön sekä WADA:n, Kansainvälisen Olympiakomitean ja oman lajinsa kansainvälisen lajiliiton antidopingsäännöstöön.

Säännöt kokonaisuudessaan löytyvät yhdistyksen nettisivuilta: www.suomenvalmentajat.fi/yhdistys/toimintasaannot

2.2. Strategiset valinnat 2021-2025

Suomen Valmentajien strategiset linjaukset päivitettiin vuonna 2020 ohjaamaan toimintaa vuosina 2021–2025. Uusi strategia hyväksyttiin hallituksen kokouksessa 23.9.2020.

Tulevien vuosien strategisissa valinnoissa yhdistyksen **missio** on kirjattu urheilukielisesti seuraavasti:

Suomen Valmentajat on urheiluvalmentajien joukkueen kapteeni, joka kokoaa joukkueen yhteen ja auttaa sen jäseniä kehittämään osaamistaan, menestymään ja saamaan arvostusta.

Suomen Valmentajien **visio** puolestaan on:

Satatuhatpäinen osaava, arvostettu ja yhtenäinen valmentajajoukkue rakentaa entistä parempaa suomalaista urheilua – meidän urheilua.

Yhdistyksen oman toiminnan osalta Suomen Valmentajien **arvot** on ilmaistu urheilutermein. Kaikille tutut termit antavat kuvan siitä, miten Suomen Valmentajat omassa toiminnassaan vie asioita eteenpäin.

Kapteeni Vie peliä eteenpäin vahvalla johtajuudella ja yhteistyöllä muiden kanssa. Haastaa rohkeasti edistääkseen peliä ja taklaakin tarvittaessa.

Luotettava joukkuepelaaja Pelaa reilua peliä ja on pelikavereiden tukena. Tekee töitä yhteisten tavoitteiden ja menestyksen eteen.

Käyttää pelisilmää Näkee uusia tapoja ratkaista tilanteita ja tekee maaleja niistäkin tilanteista, missä muut eivät näe mahdollisuuksia osua.

Suomalaisessa urheilussa Suomen Valmentajat edistää Valmentajalla on väliä -aineistoon kirjattuja arvoja, jotka ovat:

1. Ilo, innostus ja intohimo
2. Pyrkimys erinomaisuuteen – Pyrkimys itsensä jatkuvaan kehittämiseen
3. Yrittäminen ja sisu
4. Kunnioitus ja reilu peli
5. Yhdessä tekeminen

Suomen Valmentajien **tehtävät** vuosina 2021-2025 kiteytyvät kahden kokonaisuuden alle.

Osaaminen, arvostus ja vastuullisuus

Suomen Valmentajat lisää valmentajien osaamista sekä omilla että yhteistyössä järjestetyillä koulutuksilla, valmennustiedon työstämisellä ja välittämisellä sekä osallistumalla valmennuskoulutuksen ja valmennuskoulutusjärjestelmien kehittämiseen yhteiskunnassa. Suomen Valmentajat edistää myös kansainvälisen osaamisen tuontia Suomeen.

Suomen Valmentajat edistää valmentajien arvostusta osana urheilun yhteiskunnallista arvostusta ja vaikuttavuutta. Arvostusta lisätään edistämällä hyvää valmennusta sekä nostamalla valmennusaiheita esiin viestinnän avulla ja palkitsemalla ansioituneita valmentajia.

Suomen Valmentajat on keskeisessä roolissa edistämässä hyvää valmennusta, joka on perusta eettisesti kestäväälle, vastuulliselle suomalaiselle urheilulle. Vastuullisuuden osa-alueet ovat laajamittaisesti ja käytännönläheisesti osa yhdistyksen toimintaa. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat itseisarvoja niin yhdistyksen omassa toiminnassa kuin suomalaisen urheilun kehittämisessäkin.

Yhteisöllisyys, yhteistyö ja vaikuttaminen

Suomen Valmentajat on perustettu lisäämään valmentajien yhteisöllisyyttä ja sitä työtä yhdistys tekee edelleenkin. Yhteisöllisyyttä lisätään järjestämällä valmentajille mahdollisuuksia kohdata toisiaan ja jakaa kokemuksiaan vertaistensa kanssa. Laji/valmentajayhteisöt ovat kiinteä osa Suomen Valmentajia ja yhdistyksen yhteisöllisyyden ytimessä.

Suomen Valmentajat on aktiivinen toimija ja verkostoitunut laajasti urheilussa toimivien tahojen kanssa. Osaamista jaetaan ja yhteistyötä tehdään myös urheilun ulkopuolisten tahojen kanssa. Yhdistys on arvostettu ja haluttu yhteistyötaho niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Suomen Valmentajien roolina on tuoda esiin valmentajien ääni toiminnassa ja päätöksenteossa. Suomen Valmentajat tekee töitä urheiluvalmentajien arvokkaan toiminnan esiintuomiseksi ja valmentajuuden monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Yhdistys vaikuttaa valmentajien olosuhteiden ja toimintaympäristöjen kehittämiseen kaikilla valmentamisen tasoilla lajista riippumatta.

2.3. Vastuullisuus osana toimintaa

Kuten yhdistyksen säännöissäänkin todetaan, toiminnan perustana ovat kulloinkin voimassa olevat suomalaisen urheilun arvot ja eettiset säännökset. Säännöt sitouttavat Suomen Valmentajien jäsenet näihin säännöksiin.

Kulloinkin ajankohtaiset säännökset ovat esillä yhdistyksen nettisivuilla:

www.suomenvalmentajat.fi/yhdistys

Suomen Valmentajat on sitoutunut Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmaan 2020–2024. Sitoutuminen on erikseen vahvistettu hallituksessa 24.4.2020.

Strategiakirjauksissa vastuullisuus on päätehtävien joukossa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vastuullisuusohjelman osa-alueita (hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, ympäristö ja ilmasto sekä antidoping) tarkastellaan säännöllisesti toimintasuunnitelmissa ja -kertomuksissa.

Vastuullisuuden osa-alueisiin on tehty seuraavat erilliset suunnitelmat ja kirjaukset: Valmentajalla on väliä -kirjaukset, Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, Ympäristöohjelma ja Reilun kilpailun edistämishjelma – Antidoping ja kilpailumanipulaation torjunta.

Lisäksi työn alla on hallinto-ohjesääntö tai vastaava hyvän hallinnon edistämiseksi.

Ajantasaiset ohjelmat on koottu nettisivuille osoitteeseen: www.suomenvalmentajat.fi/yhdistys

2.4. Toimintaan osallistuvat

Suomen Valmentajat tavoittaa suoraan noin 4000 henkilöä jäsenenä, joista valtaosa on urheiluvalmentajia tai muita valmennusosaajia. Toiminnan vaikuttavuus on tätäkin suurempaa ja on arvioitu, että vuosittain yhdistys tavoittaa viestinnän ja tapahtumien kautta noin 10000 henkilöä.

2.4.1. Henkilöstö, hallitus, valiokunnat ja kouluttajat

Suomen Valmentajilla on ollut viime vuodet vakituksissa työsuhteissa neljä henkilöä. Lisäksi yhdistyksellä on kouluttajia, hanketyöntekijöitä ja harjoittelijoita tarpeen mukaan. Lisäksi hyödynnetään ostopalveluita.

Yhdistyksellä on aktiivinen ja osaava hallitus. Lisäksi on muodostettu valiokuntia seuraavasti (vuosi 2022): talousvaliokunta, koulutusvaliokunta, viestintävaliokunta, arvostusvaliokunta ja jäsenyysvaliokunta. Valiokunnat nimetään vuosittain. Hallituksen jäsenet osallistuvat 1-2 valiokunnan työskentelyyn. Valiokunnissa on myös hallituksen ja henkilöstön ulkopuolisia asiantuntijoita. Lisäksi yhdistyksen toimintaa ovat sparraamassa Nuorten valmentajien tiimi ja Eettisten asioiden valmentajaryhmä yhdessä SUEKin kanssa.

Kouluttajaverkostoon kuuluu noin 15 henkilöä vuosittain. Lisäksi on useita kouluttajia, jotka osallistuvat yksittäisiin tilaisuuksiin.

2.4.2. Jäsenistö ja laji/valmentajayhteisöt

Suomen Valmentajat toimii koko Suomen alueella ja sillä on jonkun verran jäseniä myös ulkomailla. Suomen Valmentajat ry:n jäsenmäärä 31.12.2021 oli 3738 jäsentä, joista yhteisöjäseniä 103.

Henkilöjäsen liittyy yksityishenkilönä yhdistyksen jäseneksi ja sitoutuu yhdistyksen voimassa oleviin sääntöihin ja niiden mukaan myös suomalaisen urheilun arvoihin ja eettisiin säännöksiin, joihin yhdistys on sitoutunut. Suomen Valmentajiin ovat tervetulleita kaikki valmentajat lajista ja tasosta riippumatta. Valmentajakyselyn 2019 mukaan valmentajista 90 % toimii urheiluseuroissa. Henkilöjäsen voi kuulua myös Suomen Valmentajien kanssa yhteistyössä olevaan laji/valmentajayhteisöön. Noin kaksi kolmannesta kuuluu johonkin noin 30 yhteistyössä olevaan laji/valmentajayhteisöön. Näiden yhteisöjen yhteyshenkilöiden kanssa pidetään säännöllisesti tapaamisia, mikä mahdollistaa tehostetun viestinnän jäsenille myös heidän kauttaan, sekä jäsenten että laji/valmentajayhteisöjen sitouttamisen yhdistykselle tärkeisiin asioihin.

Yhteisöjäseniksi voi liittyä tahot, jotka haluavat huolehtia toiminnassaan olevista valmentajista. Tällaisia ovat esimerkiksi seurat, lajiliitot, aluejärjestöt, muut urheilujärjestöt, urheiluakatemit ja valmennuskeskukset. Yhteisöjäsenet sitoutuvat henkilöjäsenten tapaan Suomen Valmentajien voimassa oleviin sääntöihin ja niiden mukaan myös suomalaisen urheilun arvoihin ja eettisiin säännöksiin, joihin yhdistys on sitoutunut.

Jäsenluokkia uudistetaan vuodesta 2023 alkaen, mutta peruseriaatteet jäsenyyksissä säilyvät. Henkilöjäsenyyksiin lisätään valmentajayhteisön henkilöjäsen, opiskelijajäsen ja seniorijäsen -luokat. Laji/valmentajayhteisöjä kutsutaan jatkossa Valmentajayhteisöiksi ja niiden kanssa tehdään sopimusten päivityskierros syksyn 2022 aikana. Yhteisöjäsen on suunnitelmissa nimeltään organisaatiojäsen.

3. Antidopingtoiminta

Antidopingtoiminta perustuu maailmanlaajuisiin säännöstöihin, joita urheilijat ja urheilun parissa toimivat sitoutuvat noudattamaan. Kansainvälisissä ja kansallisissa säännöstöissä on määritelty muun muassa dopingrikkomukset ja niiden seuraamukset.

Maailman antidopingsäännöstö velvoittaa urheilijoita, urheilijoiden tukihenkilöitä ja järjestöjä sitoutumaan antidopingtoimintaan ja tukemaan sitä omilla toimillaan, kuten tehokkaalla koulutuksella ja viestinnällä.

Suomen antidopingsäännöstö pohjautuu Maailman antidopingsäännösten määräyksiin. Sen piiriin kuuluvat Suomessa rekisteröidyt urheilujärjestöt ja muut yhteisöt, jotka säännöissään tai SUEKin kanssa erikseen solmimallaan sopimuksella ovat sitoutuneet noudattamaan Suomen antidopingsäännöstöä sekä niiden jäsenet, kilpailutoimintaan osallistuvat urheilijat ja heidän tukihenkilönsä.

Kaikki urheilijat ja kaikki urheilun piirissä toimivat urheilijan tukihenkilöt ovat velvollisia noudattamaan Suomen antidopingsäännöstöä, lajikohtaisia antidopingsäännöstöjä (kansallisten ja kansainvälisten lajiliittojen säännöt) sekä olympiakilpailuihin liittyen Kansainvälisen Olympiakomitean (IOC) antidopingsäännöstöjä ja paralympiakilpailuihin liittyen Kansainvälisen Paralympiakomitean (IPC) antidopingsäännöstöjä. Urheilijat ja urheilun piirissä toimivat urheilijan tukihenkilöt ovat velvollisia tuntemaan yleisesti urheilussa ja omassa lajissaan sovellettavat voimassa olevat antidopingsäännöt, sitoutumaan niihin sekä tunnustamaan Suomen antidopingsäännösten mukaisen SUEKin tulostenkäsittelytoimivallan ehtona osallistumiselleen urheilutoimintaan. Urheilijoiden tukihenkilöillä tarkoitetaan esimerkiksi valmentajia, ohjaajia, managereita, joukkueen jäseniä, virkailijoita, lääketieteellisiä asiantuntijoita ja lääkintähenkilöstön jäseniä. (Ote SUEK:in Reilun kilpailun ohjelmien kriteeristöä)

3.1. Sitoutuminen antidopingsäännöstöön

Suomen Valmentajat yhdistyksenä sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevia antidopingsäännöstöjä. Yhdistyksen sääntöihin on kirjattu:

4 § Sitoutuminen antidopingtyöhön

Yhdistys ja sen jäsenet ovat sitoutuneet kulloinkin voimassa olevaan Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) antidopingsäännöstöön sekä WADA:n, Kansainvälisen Olympiakomitean ja oman lajinsa kansainvälisen lajiliiton antidopingsäännöstöön.

Suomen Valmentajat vaatii jäseniltään ehdottoman kielteistä suhtautumista dopingiin. Suomen Valmentajien jäsenenä olevat valmentajat ovat sääntöjen mukaan sitoutuneita yhdistyksen eettisiin kirjauksiin ja niiden perusteella yhdistyksen omaan ja vakavien eettisten rikkomusten keskitettyyn kurinpitomenettelyyn.

Valmentajan tulee sitoutua myös noudattamaan kunkin lajiliiton kurinpitösäännöstöjä ja kurinpitomenettelyä.

Suomen Valmentajien jäsenistölleen suosittelemisissa valmentajasopimuksissa on lause sitoutumisesta antidopingsäännöstöön.

Työntekijä sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen antidopingsäännöstöä ja toimimaan yhteistyössä antidopingorganisaation kanssa dopingrikkomusten selvittämisessä.

Suomen Valmentajat toivoo, että sitoutuminen antidopingsäännöstöön sekä toimiminen tapausten selvittämisessä tulee kirjatuksi myös sellaisiin valmentajasopimuksiin, joita ei lueta työ sopimuksiksi.

3.2. Antidopingohjelman toimenpiteet

Suomen Valmentajat osallistuu aktiivisesti antidopingtyöhön. Suomen Valmentajat viestii jäsenistölleen Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEK ry:n ajankohtaisista asioista sekä erillisinä sovittuina toimenpiteinä että julkaisemalla tiedotteita. Viestinnän välineenä käytetään esimerkiksi Valmentaja-lehteä, jossa julkaistaan SUEK:in kanssa yhteistyössä tuotettuja eettisiin asioihin liittyviä artikkeleita, ja jonka liitteenä lähetetään vuosittain sovittuja antidopingmateriaaleja, kuten vuonna 2022 Antidopingopas eli ns. KAMU-esite. Lisäksi viestinnässä voidaan käyttää nettisivuja, sähköistä uutiskirjettä e-Valmentajaa sekä sosiaalisen median kanavia.

Suomen Valmentajat huolehtii, että Suomen Valmentajien henkilöstön tiedot antidopingohjelman sisällöistä ovat ajan tasalla työtehtävien vaatimassa laajuudessa. Suomen Valmentajien henkilöstö ja hallitus suorittaa Puhtaasti Paras -verkkokoulutuksen. Koulutusten suoritukset tarkistetaan todistusten avulla. Lisäksi Suomen Valmentajien henkilöstössä on ainakin yksi, jolla on antidopingkouluttajan tieto-taidot.

Suomen Valmentajat huolehtii siitä, että sen jäsenillä on perustietoisuus urheilussa kielletyistä aineista ja menetelmistä, mukaan lukien KAMU-lääkehausta. Jäsenillä on myös tietoa siitä, että urheilijoilla voi olla sairauksia, joita on hoidettava lääkevalmisteilla tai toimenpiteillä, jotka ovat kiellettyjä, mutta joihin voidaan myöntää erivapaus. Jäsenillä tulee olla riittävä tietämys näistä erivapauskäytännöistä, samoin kuin dopingtestauskäytännöistä. Tavoitteena on, että Suomen Valmentajien jäseninä olevat valmentajat osaavat viedä tietoa urheilijoille ja tarvittaessa opastaa urheilijaa kääntymään SUEK:in tai kansallisen lajiliiton puoleen.

Jäsenenä olevaa valmentajaa kohtaan ilmi tulleissa dopingepäilyissä asia käsitellään Suomen Valmentajat ry:n kurinpitosäännösten mukaisesti.

Suomen Valmentajat, valmentajien jatko- ja täydennyskoulutuksen järjestäjänä, pyrkii sisällyttämään puhtaan urheilun viestiä myös koulutuskokonaisuuksiinsa. Esimerkiksi Urheilijasta valmentajaksi (URVA) -koulutukseen sisältyy vakiona antidoping-osio ja osallistujat suorittavat Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen.

Erityisesti jäsenistölle suositellaan SUEK:in Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen suorittamista.

Suomen Valmentajat on myös valmis välittämään antidopingaiheista materiaalia koulutuksissaan ja muutoinkin tekemään yhteistyötä antidopingkoulutusten osalta SUEK:in kanssa. Koulutusten lisäksi yhteistyötä voidaan tehdä myös muissa yhdessä sovituissa tapahtumissa esimerkiksi ständiyhteistyönä.

VALMENTAJA

- Tunne sinua ja urheilijaa koskevat antidoping-säännöt sekä tekemänne sopimukset. Auta urheilijaa ymmärtämään ja noudattamaan sitoumuksia.
- Ilmoita aina dopingrikkomus-epäilyksistäsi SUEKille.

VALMENTAJA

- Auta urheilijaa tarkistamaan käyttämänsä lääkevalmisteet KAMU -lääkehausta
- Auta tarvittaessa urheilijaa erivapausasioissa. Tarkista aina ennen kansainvälisiä kilpailuita kansainvälisen lajiliiton erivapausohjeet.
- Pohdi urheilijan kanssa kannattako hänen käyttöä ravintolisiä.

VALMENTAJA

- Osoita olevasi dopingin käyttöä vastaan myönteisellä suhtautumisella doping-valvontaan ja -testaukseen.
- Kerro urheilijalle ja hänen lähipiirilleen, että urheilija kuuluu dopingvalvonnan piiriin. Ole urheilijan tukena testissä, jos hän niin haluaa.
- Tunne urheilijan oikeudet ja velvollisuudet dopingtestissä.

VALMENTAJA

- Keskustele valmennettaviesi kanssa, millä arvoilla urheillaan.
- Älä hyväksy "Kaikki käyttää kuitenkin" -asennetta.
- Tunnista oma roolisi puhtaan urheilun edistämässä.

Viestejä valmentajille antidopingintyöhön liittyen (Lähde: SUEKin Puhtaasti paras -verkkokoulutus)

4. Kilpailumanipulaation torjunta

Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan vilpillistä vaikuttamista ottelun tai kilpailun kulkuun tai lopputulokseen. Ilmiö uhkaa rehellistä kilpailua. Siksi on tärkeää, että koko urheiluyhteisö yhdessä viranomaisten kanssa puolustaa yhteisiä sääntöjä ja reilun pelin periaatetta. Urheilutoimijoiden tulee olla tietoisia kilpailumanipulaation uhasta ja torjuntakeinoista, jotta yritykset kyetään havaitsemaan, torjumaan ja sanktioimaan. Yhteistyöllä pystytään turvaamaan reilu ja oikeudenmukainen kilpailu kaikille.

Kilpailumanipulaatio voidaan jakaa urheilu- ja vedonlyöntiperustaiseen manipulaatioon. Se ilmenee eri lajeissa eri tavoin esimerkiksi kilpailu-, ottelu- tai tulosmanipulaationa. Tavoitteena voi olla esimerkiksi taloudellinen voitto tai halutun tittelin, joukkueen tulevien pelivastustajien tai sarjatasen varmistelu. Sen seuraukset vaikuttavat urheilun perusarvoihin kuten ennakoimattomuuteen ja reiluun peliin. On tärkeä muistaa, että kilpailumanipulaatio ei koske vain huippu-urheilua, vaan iso osa manipulaatiotapauksista on kohdistunut pienempiin kilpailuihin ja alempiin sarjatasoihin. Kilpailumanipulaatio vaikuttaa kielteisesti sekä urheilun uskottavuuteen, maineeseen että talouteen. (Ote SUEK:in Reilun kilpailun ohjelmien kriteeristöstä)

4.1. Sitoutuminen kilpailumanipulaation torjuntaan

5 § Kilpailutulosten ja – tapahtumien manipuloinnin ehkäiseminen

Yhdistys ja sen jäsenet sitoutuvat kaikkiin keinoin ehkäisemään kilpailutulosten tai -tapahtumien manipulointia.

Yhdistyksen ja sen yhteisöjäsenten toimintaan osallistuvat henkilöt, jotka ovat velvollisia noudattamaan näitä sääntöjä jäsenyytensä tai muiden järjestelyiden kautta, eivät saa itse tai edustajansa kautta lyödä vetoa tai muilla tavoin osallistua tai vaikuttaa vedonlyöntiin oman kilpailunsa kilpailutapahtumista.

Suomen Valmentajat vaatii jäseniltään ehdottoman kielteistä suhtautumista kilpailumanipulaatioon. Valmentajan on tunnettava oman lajinsa erityispiirteet suhteessa kilpailumanipulaatioon ja sen uhkaan. Tämän voi tehdä tutustumalla oman lajinsa kilpailumanipulaation torjuntaohjelmaan.

Valmentajan tulee sitoutua myös noudattamaan kunkin lajiliiton kurinpitösäännöstöjä ja kurinpitomenettelyä. Suomen Valmentajien jäsenenä olevat valmentajat ovat sääntöjen mukaan sitoutuneita yhdistyksen eettisiin kirjauksiin ja niiden perusteella yhdistyksen omaan ja vakavien eettisten rikkomusten keskitettyyn kurinpitomenettelyyn.

Suomen Valmentajien jäsenistölleen suositteluissa valmentajasopimuksissa on lause sitoutumisesta kilpailumanipulaation ehkäisyyn. Sopimukseen tullaan lisäämään myös vedonlyöntikielto ja sisäpiiritiedon jakamisen kieltö.

Työntekijä sitoutuu olemaan osallistumatta minkäänlaiseen urheilukilpailujen manipulaatioon. Mikäli työntekijä epäilee tai havaitsee urheilukilpailujen manipulointia joko itselle ehdotettuna tai muutoin, hän sitoutuu ilmoittamaan siitä välittömästi kyseisen urheilulajin lajiliitolle ja Suomen urheilun eettiselle keskukselle.

Suomen Valmentajat toivoo, että vastaavat asiat tulevat kirjatuksi myös sellaisiin valmentajasopimuksiin, joita ei lueta työsuhteiksi.

4.2. Kilpailumanipulaation tilannekuva valmentajien näkökulmasta

Suomen Valmentajat antoi lausunnon urheiluvalmentajien näkökulmista, kun Euroopan neuvoston kilpailumanipulaation vastaisen yleissopimuksen mukaisesti Suomeen laadittiin ensimmäistä kertaa Kilpailumanipulaation kansallinen tilannekuva 2021. Se toteutettiin SUEKin johdolla kansallisessa yhteistoimintaryhmässä, jonka opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut vuosille 2020–2022.

Suomen Valmentajilla ei ole omaa kilpailutoimintaa, joten yhdistys ei voi arvioida tilannekuva lajiliittojen tavoin. Annettu lausunto on Suomen Valmentajien arvioima kilpailumanipulaation tilannekuva valmentajien kannalta. Sitä on päivitetty alla olevaan tekstiin vastaamaan vuoden 2022 syksyn tilannetta.

Lausunnon pohjalta todetaan:

Suomen Valmentajat kokee, että valmentajien keskuudessa kilpailumanipulaatio ilmiönä ei ole riittävän tunnettu ja sen vuoksi sitä tunnisteta, mikä osaltaan lisää kilpailumanipulaation uhkaa. Tiedetään, että kilpailumanipulaatiota on joissakin lajeissa myös Suomessa, mutta ilmiön laajuutta ja moninaisuutta ei tunneta.

Valmentajien tulisi tietää nykyistä paremmin,

- *että urheilijat voivat järjestellä kilpailutulosta monella tavalla, kuten alisuoriutumalla, tekaistuilla loukkaantumisilla, sisäpiiritiedon vuotamisella, kieltäytymällä osallistumasta kilpailuun, poikkeamalla sovitusta (joukkue)taktiikasta, tahallisilla virheillä tai muihin urheilijoihin vaikuttamalla.*
- *että kilpailumanipulaatio ei ole vain lopputulokseen vaikuttamista, vaan se voi olla vain yksittäiseen hetkeen vaikuttaminen tavalla, että vedonlyöjät voivat lyödä siitä vetoa.*
- *miten henkilöitä lähestytään tai mitkä ovat tyypilliset tavat saada ihmisiä mukaan kilpailumanipulaatioon.*
- *miten esimerkiksi lahjontaa ja kiristämistä hyödynnetään kilpailumanipulaatioon värväämisessä ja mitkä henkilöön liittyvät tekijät vaikuttavat siihen, ketä pyritään saamaan toteuttamaan kilpailumanipulaatiota.*
- *millainen järjestäytyneet rikollisuus kilpailumanipulaation taustalla on.*
- *millaisia yhteyksiä kilpailumanipulaatiolla on muihin lieveilmiöihin, kuten esimerkiksi peliriippuvuuteen.*

Suomen Valmentajien näkemyksen mukaan on tärkeää tunnistaa valmentajien eri roolit liittyen kilpailumanipulaatioon:

1) Valmentaja kasvattajana

Valmentaja auttaa urheilijoitaan myös kasvamaan ja kehittymään ihmisinä. Tässä roolissa valmentaja opettaa valmennettaviaan monissa asioissa, kuten kielteisessä suhtautumisessa kilpailumanipulaatioon. Valmentaja on myös esikuva, mikä tarkoittaa muun muassa sitä, että valmentajan tulee itse olla pelaamatta niitä urheiluvetoisuuksien kohteita, joihin hänellä on mahdollisuus suoraan tai välillisesti vaikuttaa.

2) Valmentaja kilpailumanipulaation estäjänä ja ehkäisijänä

Valmentajalla on mahdollisuus estää ja ehkäistä kilpailumanipulaatiota. Valmentaja voi huomata kilpailumanipulaatiotarkoituksessa tehtyä poikkeavaa käytöstä urheilijoissa. Valmentajan on tärkeää tunnistaa kilpailumanipulaatio ja sen yritykset sekä tietää miten puuttua ja raportoida niistä.

3) Valmentaja kilpailumanipulaatioon osallistuvana tekijänä

On tiedostettava, että valmentajan päätöksillä on mahdollista manipuloida kilpailuja. Kilpailumanipulaation torjunnassa onkin tärkeää paneutua myös siihen, etteivät valmentajat sorru kilpailumanipulaatioon itse. On hyvä pohtia, miten esimerkiksi eri syistä johtuvat palkanalennukset, lomautukset ja niistä aiheutuva taloudellinen ahdinko lisää ammattivalmentajien osalta houkutusta osallistua kilpailumanipulaatioon.

Suomen Valmentajat toteaa vielä, että on hyvä varautua siihen, että kilpailumanipulaation uhka voi olla kasvamassa myös Suomessa. Suomen Valmentajien roolissa on hyvän ja oikean vahvistaminen suomalaisessa valmennuksessa. Tämä rooli on luonteva myös kilpailumanipulaation ehkäisyä ajatellen.

Suomen Valmentajat yhteistyössä SUEK:in kanssa lisää tietoisuutta ilmiön laajuudesta ja moniulotteisuudesta ja olla sitä kautta pienentämässä kilpailumanipulaation uhkaa suomalaisessa kilpa- ja huippu-urheilussa. Ylipäätään on tärkeää rakentaa suomalaista urheilukulttuuria siten, että mitään urheilun lieveilmiöitä ei hyväksytä, eikä niille anneta mahdollisuuksia realisoitua.

4.3. Kilpailumanipulaation torjunnan toimenpiteet

Suomen Valmentajat osallistuu aktiivisesti kilpailumanipulaation torjuntaan toimintansa piirissä. Suomen Valmentajat viestii jäsenistölleen Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEK ry:n ajankohdaisista asioista sekä erillisinä sovittuina toimenpiteinä että julkaisemalla tiedotteita. Viestinnän välineenä käytetään esimerkiksi Valmentaja-lehteä, jossa julkaistaan SUEK:in kanssa yhteistyössä tuotettuja eettisiin asioihin liittyviä artikkeleita. Lisäksi viestinnässä voidaan käyttää nettisivuja, sähköistä uutiskirjettä e-Valmentajaa sekä sosiaalisen median kanavia.

Suomen Valmentajat huolehtii, että Suomen Valmentajien henkilöstön tiedot kilpailumanipulaation torjunnasta ovat ajan tasalla työtehtävien vaatimassa laajuudessa. Suomen Valmentajien henkilöstö ja hallitus suorittaa Reilusti Paras -verkkokoulutuksen. Koulutuksen suoritukset tarkistetaan todistuksen avulla.

Suomen Valmentajat huolehtii siitä, että sen jäsenillä on perustietoisuus kilpailumanipulaatiosta ilmiönä. Tavoitteena on, että Suomen Valmentajien jäseninä olevat valmentajat osaavat viedä tietoa urheilijoille ja tarvittaessa opastaa urheilijaa kääntymään SUEK:in tai kansallisen lajiliiton puoleen.

Jäsenenä olevaa valmentajaa kohtaan ilmi tulleissa kilpailumanipulaatioepäilyissä asia käsitellään Suomen Valmentajat ry:n kurinpitosäännösten mukaisesti.

Suomen Valmentajat, valmentajien jatko- ja täydennyskoulutuksen järjestäjänä, pyrkii sisällyttämään reilun kilpailun viestiä myös koulutuskokonaisuuksiinsa. Esimerkiksi Urheilijasta valmentajaksi (URVA) -koulutukseen sisältyy vakiona osio 4kilpailumanipulaation torjunnasta ja osallistujat suorittavat Reilusti paras -verkkokoulutuksen.

Erityisesti jäsenistölle suositellaan SUEK:in Reilusti paras -verkkokoulutuksen suorittamista.

Suomen Valmentajat on myös valmis välittämään kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvää materiaalia koulutuksissaan ja muutoinkin tekemään yhteistyötä kilpailumanipulaatiokoulutusten osalta SUEK:in kanssa. Koulutusten lisäksi yhteistyötä voidaan tehdä myös muissa yhdessä sovitussa tapahtumissa esimerkiksi ständiyhteistyönä.

Kaavio kilpailumanipulaation etenemisestä ja valmentajan rooli kilpailumanipulaation torjunnassa.
(Lähde: SUEK:in Reilusti paras -verkkokoulutus)

5. Kriisiviestintä doping- ja kilpailu-manipulaatiotapauksissa

Suomen Valmentajat tiedostaa, että Suomen Valmentajilta voidaan kysyä asiantuntijamielipiteitä doping- ja kilpailumanipulaatiotapauksissa, joissa valmentajan toiminta on osallisena. Näihin mielipiteisiin varaudutaan ottamalla selkoa kyseessä olevasta tapauksesta ja huolehditaan siitä, että kommentointi tapahtuu vain tiedon, ei spekulatioiden pohjalta.

Kriisiviestintä on jaettu neljään vaiheeseen:

1. Luotaus / ennakointi - Ehkäise mahdolliset kriisit ja poikkeustilanteet toimimalla avoimesti ja läpinäkyvästi sekä ehkäise kriisien synty tunnistamalla hiljaisia signaaleja, jotka varoittavat mahdollisesta negatiivisesta julkisuudesta.
2. Valmistautuminen - Valmistautumiseen kuuluvat uhkien kartoitus, kirjallinen kriisiviestintäsuunnitelma, kriisiviestintäharjoitukset sekä avainhenkilöiden valmentaminen.
3. Toiminta - Viestintätoiminta kriisitilanteessa sisältää lähimpien tahojen informoinnin ja julkisen tiedotuksen. Viestintä toteutetaan kriisiviestinnän suunnitelmassa sovitulla tavalla.
4. Jälkihoito - Kriisin aikana pidetään kriisipäiväkirjan ts. kirjataan tapahtumia ja niiden ajankohtia muistiin, jonka pohjalta tehdään kriisin jälkeen arviointi kriisiviestinnän onnistumisesta ja korjaavat toimet.

Kriisiviestintää koskevat päätökset ja linjaukset yhteisistä ydinviesteistä tehdään kriisiviestinnän ryhmässä, johon kuuluvat toiminnanjohtaja, puheenjohtaja ja jäsenpalvelujen asiantuntija. Toiminnanjohtaja tekee lopulliset päätökset toimenpiteistä. Puheenjohtaja toimii toiminnanjohtajan varahenkilönä ja kriisiviestinnän vastuunkantajana, mikäli toiminnanjohtaja on estynyt osallistumasta kriisin selvittelyyn.

Tapauksissa huomioidaan salassapitosäädökset ja keskustellaan SUEK:in edustajien kanssa niistä asioista, joita tapauksen osalta voidaan ja on keskeistä viestiä.

Toiminnanjohtaja kommentoi Suomen Valmentajien toimintaa useimmissa kriisitilanteissa, kuten myös doping- ja kilpailumanipulaatiotapauksissa. Muut Suomen Valmentajien toiminnassa tiiviisti mukana olevat henkilöt kommentoivat toimintaa kriisitilanteessa omien vastualueidensa osalta vain erikseen niin sovittaessa.

Kriisiviestinnässä asiat annetaan tiedoksi ensin ydintasolle kuuluville eli henkilöstölle, hallitukselle, valiokunnille sekä kouluttajille ja avustajille. Lähtösalle kuuluvista, useimmiten ainakin yksittäisjäsenet, lajiyhteisöt sekä rahoittajat informoidaan ydintasolle kuuluvien tapaan. Muut sidosryhmät informoidaan ennen julkista tiedottamista tarpeen mukaan. Tämän jälkeen asioista tiedotetaan julkisesti omilla nettisivuilla, sosiaalisessa mediassa ja perinteisen median välityksellä, joko tiedotteella tai tiedotustilaisuudella.

Suomen Valmentajien viestinnästä vastaava henkilö ts. toiminnanjohtaja laatii lehdistötiedotteet kriisiviestinnän ryhmän ohjeistuksella ja yhteistyössä SUEK:in kanssa. Jäsenpalveluiden asiantuntija toimii varahenkilönä, mikäli viestinnästä vastaava on estynyt osallistumasta kriisin selvittelyyn.

6. Vastuuhenkilöt ja ohjelman päivittäminen

Suomen Valmentajien hallitus hyväksyy Reilun kilpailun edistämishjelman ja sitä päivitetään tarvittaessa. Päivitystarpeita kartoitetaan osallistumalla aktiivisesti Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEK:in tilaisuuksiin ja seuraamalla viestintää.

Päivittäistyössä ohjelman kokonaisuudesta vastaa toiminnanjohtaja. Hän seuraa myös ohjelman toteutumista ja päivittämistarpeita. Tarvittaessa toiminnanjohtaja vie muutosesitykset hallituksen käsittelyyn ja päätettäväksi. Jäsenpalvelujen asiantutija ja valmentajakoulutuksen asiantuntija vastaavat omassa toiminnassaan ohjelman toimenpiteiden toimeenpanosta.

Antidopingtoiminnan ja kilpailumanipulaation torjunnan suunnittelu on osa Suomen Valmentajien vuosittaista toiminnan suunnittelua ja raportointia. Aihealueet ovat sisällytettyinä toimintasuunnitelmaan ja vuosikertomukseen.

Hyväksytty Reilun kilpailun edistämishjelma julkaistaan Suomen Valmentajien nettisivuilla sekä SUEK:in sivuilla. Ohjelmasta viestitään myös muun muassa Valmentaja-lehdessä ja e-Valmentajassa pyrkimyksenä tavoittaa jäsenistö ja sitouttaa heidät ohjelman periaatteisiin.

7. Lisätietoja

Suomen urheilun eettinen keskus SUEK

www.suek.fi

SUEK antidopingtoiminta

<https://suek.fi/antidopingtoiminta>

SUEK kilpailumanipulaatio

<https://suek.fi/kilpailumanipulaatio>

SUEK / KAMU-lääkehaku

<https://kamu.suek.fi>

SUEK / ILMO-palvelu

<https://ilmo.suek.fi/#!>

<https://puhtaastiparas.fi/fi/login?returnUrl=/fi>

SUOMEN VALMENTAJAT RY

Valimotie 10, 00380 Helsinki

Puhelin: 044 459 6730, toimisto@suomenvalmentajat.fi

 www.facebook.com/suomenvalmentajat www.instagram.com/suomenvalmentajat

